

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje soustavnou práci s dítětem a také s rodinou dítěte. Školní neúspěšnost je z hlediska pedagogicko-psychologického a socio-pedagogického chápána jako selhávání žáka, který částečně nebo zcela nedokáže splnit požadavky, které na něj učitel v souladu s výstupy stanovenými ŠVP klade, a soustavně nedosahuje stanovených výsledků v učení. Nejedná se pouze o špatný prospěch, ale rovněž o vytváření negativních postojů k vlastnímu učení, vzdělávání, učitelům a škole obecně. Školní neúspěšnost je často způsobena souborem příčin, které je potřeba dobře rozpoznat.

Příčiny školní neúspěšnosti

a) osobnost žáka - snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, školní nezralost, nízké sebevědomí, nedostatek pracovních návyků, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka;

b) rodina - nepodnětné rodinné prostředí, neúplná rodina, odlišné sociokulturní prostředí, náročné životní situace, chybějící motivace k plnění školních povinností, nevhodné typy výchovy; ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině;

c) škola - problémy ve vztazích (mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem, vztah mezi školou a rodinou), nerespektování vývojových hledisek žáka, nevhodné vyučovací metody, nedostatek motivace, vysoká absence, záškoláctví, postoj žáka a zákonných zástupců ke školní práci, trvalý a opakovaný neúspěch

Řešení školní neúspěšnosti

Základní krokem v řešení školní neúspěšnosti je včasná pedagogická, speciálně-pedagogická a případně psychologická diagnostika za účelem odhalení konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole. Diagnostika žakových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb pak umožní nastavit vhodná opatření. Opatření se realizují individuálně dle specifických potřeb jednotlivých žáků. Důležitá je vzájemná spolupráce všech zúčastněných subjektů - žák,

zákonní zástupci, třídní učitel, ostatní vyučující, výchovný poradce, metodik prevence, školní speciální pedagog, vedení školy, případně pomoc dalších mimoškolních institucí.

Opatření k prevenci školní neúspěšnosti:

- zhodnocení přiměřenosti nároků na žáka
- důraz na pozitivní motivaci a podporu
- empatický a respektující přístup k žákovi
- znalost vzdělávacích možností žáka
- přehled o aktuální úrovni vědomostí a dovedností
- znalost vnějších faktorů vstupujících do vzdělávání žáka (rodina, psychický a fyzický stav, apod.)
- aktivní hledání příčin selhávání a neúspěšnosti
- aktivní spolupráce se všemi účastníky - připravenost ke komunikaci

Nastavení možných opatření podle typu problému:

- poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění - výběr postupů a pedagogických metod, kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod, doporučení z PPP či SPC
- odchylka v celkové úrovni inteligence - stanovení základního požadovaného učiva, postupů a pedagogických metod na základě doporučení z PPP či SPC
- sociální znevýhodnění - motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, vytvoření podmínek pro domácí přípravu i ve škole
- vysoká absence - spolupráce s rodinou, podpora při zvládnutí zameškané látky - plán dostudování učiva a harmonogram dozkoušení

Postup při řešení školní neúspěšnosti

1. Třídní učitel ve spolupráci se všemi zainteresovanými vyučujícími koordinuje zpracování plánu pro oblasti, ve kterých je žák neúspěšný.
2. V případě přetrvávajících obtíží je zákonným zástupcům doporučena návštěva odborného pracoviště (PPP, SPC, SVP, apod.) a na základě doporučení potom realizována podpůrná opatření.
3. Celý proces vždy provází úzká a prokazatelná spolupráce všech zainteresovaných účastníků (škola, žák, rodina).